

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 6 K, za druge izvenavstrijske dežele 8 K. Kdor hodi sam po njega, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošilja na: Uredništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje do odpovedi. — Udje „Katoškega tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta št. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravišтво: Koroška cesta št. 5, sprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne pettivrste za enkrat 18 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 12 vin. Za večkratne oglase primeren popust. V oddelku „Mala naznanila“ stane beseda 5 vin. Parte in zahvale vsaka pettivrsta 24 vin., izjave in Poslano 36 vin. — Inserati se sprejemajo do torka opoldne. — Nezaprete reklamacije so poštnine proste.

20.000!

Zadnja številka „Slov. Gospodarja“ je izšla v 20.000 izvodih, današnja je to število že prekoračila. Danes se je tiska v 20.200 izvodih. Nihče nam ne bo zameril, ako ob tej priliki povemo nekatera svoja čustva, misli in želje, kajti velikanski uspeh nas pri tem gotovo popolnoma opravičuje.

Glavno naše čustvo je globoka hvaležnost nasproti Bogu, kateri je dosedaj naše delo s svojim blagoslovom spremljal in ni gledal na naše slabosti, ampak na našo dobro voljo. Tudi zanaprej ga prosimo s kraljevim pevcem: „S celim svojim srcem Te iščem; ne odvrni me od svojih zapovedi! ... Uči me svoje pravice ...!“

Hvaležno se spominjamo tudi mož, ki so sedaj mogočnemu posloppu položili temelje, na katerih se je lahko dalje gradilo. To so bivši uredniki našega lista. Trije že počivajo v Bogu, dr. Prelog, dr. Ulaga in dr. Mlakar, dva še živita, kanonik dr. Gregorec in nadžupnik Fr. Korošec.

Hvalo smo dolžni tudi našim mnogoštevilnim prijateljem, sotrudnikom in naročnikom. Ti so agitirali, drugi pisali in poročali, tretji naročali in čitali. Vsi skupaj pa so z uredniki vred sodelovali na našem nenavadnem napredku in krasnem razvoju. Hvala jim!

Ob velikem uspehu stojimo danes in se ga veselimo! Toda v nas ni želje po počitku, ampak po napredku. Mi hočemo še dalje naprej! Tako govori danes naše srce z velikim pogumom za bodočnost.

In mi bomo napredovali! To je naše trdno zaupanje in prepričanje. Zakaj govorimo s takim prepričanjem? Mi bomo napredovali, ker še hočemo nadalje zvesto služiti Bogu in njegovi Cerкви, zvesto služiti svojemu predragemu slovenskemu narodu in zvesto služiti vsem gospodarskim težnjam in potrebam našega ljudstva.

Bog z nami! Mi gremo naprej!

Zagotovitev spomladanske setve.

Poljedelsko ministrstvo je sporazumno z ministrstvom notranjih zadev dne 15. februarja t. l. izdalo odlok, kateri se peča z zagotovitvijo pomladanskih setev za leto 1915, in sicer se določa:

§ 1. Vsak lastnik zemljišča ima dolžnost, da poseje sedaj spomladi vse svoje njive, v kolikor niso posejane z ozimino.

§ 2. Komisije za oskrbovanje setev morajo skrbeti, da se bo spomladanska setev v letošnji spomladi izvršila pravočasno in popolnoma. V svrhu tega je dolžnost komisije: 1. Dognati morajo, koliko zemljišča še ni posejanega in osobito tistega zemljišča, ki je vsled vpoklicanja posestnikov pod orožje ali pa vsled drugih po vojski povzročenih ovir potrebno pomoči. 2. Sestavljati morajo delovni načrt, da se pomoči potrebno zemljišče poseje ter da se nadzoruje izvršitev

tega dela. 3. Imajo skrbeti, da nobeno zemljišče, ki je sposobno za to, ne ostane neposejano in neobdelano. 4. Nakazati morajo delavske moči, vprežno živino, kakor tudi potrebno poljedelsko orodje ter staviti okrajni politični oblasti tozadevne predloge. 5. Dajati morajo posestnikom nasvete o izbiri semena, ki se naj poseje, o krajih in načinu, kako se dobivajo semena in gnojila. 6. Naznaniti morajo županstvom ona zemljišča, kojih pravočasno posejanje in obdelovanje se vsled vpoklica lastnika pod orožje ali vsled drugih vojskih ovir z odredbami, določenimi v točkah 4 in 5, ne more zagotoviti. 7. Poročati morajo okrajni politični oblasti, ali bi bile kje potrebne kake posebne odredbe vlade.

§ 3. Obdelovanje in posejanje v § 2 točke 6 označenih zemljiščih je dolžnost občine, ki ima pravico, da zahteva povračila tozadevnih stroškov iz do neska zemljišča, katerega je posejala in obdelovala.

§ 4. Državni gozdarski uslužbenci politične uprave, kakor tudi uslužbenci agrarne oblasti imajo dolžnost, da podpirajo politične okrajne oblasti, kakor tudi komisije za oskrbovanje setev pri izvrševanju njihove naloge.

§ 5. Kdor ne izpolnjuje v § 1 te odredbe označene določbe, se bo kaznoval od politične okrajne oblasti z denarno kaznijo do 1000 kron ali z zaporom do enega meseca.

§ 6. Ta odredba stopi v veljavo z dnevom razglašanja.

Slike iz vojne.

Kako smo se umikali iz Srbije.

Ivan Robar, doma iz župnije Sv. Jerneja pri Ločah, stražmojster pri dragoncih, piše g. Jožetu Stelcarju v Mariboru dne 7. februarja z južnega bojišča:

Ljubljani prijatelj! Jaz sem še vedno pri brigadnem generalnem štabu ter sem hvala Bogu ostal dosedaj še zdrav in nepoškodovan, čeravno sem bil dostikrat v veliki nevarnosti. Videl sem dovolj pretresljivih in strašnih dogodkov, katerih pa Ti tukaj ne morem popisati. Odkar smo prekoračili Drino ter stopili na srbsko ozemlje, ni bilo skoro noč in dan miru. Le parkrat smo bili tako srečni, da smo bili pri v. maši na prostem. Vselej pa, ko se je brala taka sv. maša za padle vojake, so sodelovali častniki s petjem krasnih žalostink. Posebno ganljiv prizor je bil na večer Vseh svetnikov. Naš preč. g. vojni kurat je spregovoril nekaj krasnih besed na grobovih naših tovarišev, katere smo, kolikor je bilo mogoče, okinali ter prižgali nekaj sveče. Ob koncu pa je odmevala glasna molitev navzočih vojakov po bližnjem gozdu. Opazil sem, da so bile skoro vse oči vojakov rosne od solz, kar je bil dokaz, da sega bratska vojaška ljubezen hrabrih Slovencev in Hrvatov tudi onkraj groba.

Pozabil tudi ne bom onih večerov, ko smo se vračali iz Srbije. Bile so skoro same gore in strmi bregovi. Jezditi ni bilo mogoče, ampak šli smo skoraj pet dni peš, konje pa smo vsaki svojega vodili za seboj. Vreme je bilo grozno. Sneg in dež in silen veter so nas pozdravljali. Neki večer butne moj tovariš ob nekaj trdega. Kaj je bilo? Pogledal je natančneje in opazil je mrtvega Srba. Kmalu najdem tudi jaz celo vrsto mrtičev. Bili so večinoma Srbi, ki so ležali po vrsti po pobočju nekega hriba. Nas vse je stresel nekoliko mraz po životu.

Za danes dovolj. Ko bodo začele zopet pokati puške in grmeti topovi, Ti poročam več. Bog daj, da bi se v kratkem sovražniki umirili. Tudi moj mlajši brat Stefan je odšel na severno bojišče. Po vojski Te obiščem. Ostani zdrav! Tvoj Ivan Robar, c. in kr. stražmojster.

Kako smo se Slovenci borili s Srbi.

Jožef Miklavc, kmet iz Križ pri Gornjemgradu, piše svoji ženi dne 24. jan. 1915:

Južno bojno polje, 24. januarja.

Ljuba moja žena! Danes imam priliko in hočem Ti nekoliko popisati mojo rajžo. Ali natančno ti ne morem popisati, ti bom komaj ustmeno povedal, ako mi ljubi Bog ohrani nadaljno življenje. Naša stotinja je odšla iz Tolmina dne 12. oktobra v Bosno. V prvi ogenj smo prišli dne 21. oktobra. Tri dni in tri noči se je brez nehanja streljalo s kanoni in puškami, da je bila groza. Vojaki so padali kakor snopje in mi smo jih nosili tri ure daleč v bolnišnico. To je bilo trpljenje! In potem smo hodili vsak dan po Bosni in iskali Srbe. Menda so vsi pobegnili.

Pa mi smo noč in dan marširali za njimi. Strašno smo trpeli. Ko smo marširali dalje, smo šli čez Drino. Čez to vodo smo šli dne 7. novembra in smo dobro podili Srbe. Dne 11. novembra smo zopet prišli v hud boj, ki je trajal dva dni in dve noči. Kroglo so šle kakor dež in čiv, čiv, čiv so tulile mimo glave. Kanoni so pokali, da so se tresli hribi in doline, vse je bilo razbito in oropano koder smo šli. Nič se ni dobilo za piti, nič za jesti. Pozneje smo bili mnogokrat v bolj majhnih bojih po nekaj ur. Slovenci smo se hrabro vojskovali! Dne 4. decembra so nas zopet Srbi napadli. Našim je zmanjkalo. Že dva dni smo streljali samo s puškami. Srbi so na vso moč začeli streljati s kanoni. Bili smo na nekem velikem hribu, kjer smo se umikali. Dve uri sem hitel kar mi je bilo mogoče in sem se kar Bogu in Mariji izročil. Angel varih in sv. Jožef sta me rešila nesreče, da sem prišel sreden in zdrav skozi. Veliko naših vojakov so tam ujeli, ker je bilo že dosti bolanih in kruljavih, pa tudi dosti sanitete je bilo med njimi ko sem bil jaz komaj 50 korakov od njih oddaljen, so tudi našega zdravnika dr. Serneca iz Celja ujeli. Po cesti smo gazili blato do kolena. To je bila groza! Več tisoč konj je popadalo v blato in poginilo. In potem smo marširali iz Srbije nazaj dolgih šest dni in smo prišli nazaj na naše ozemlje čez Savo dne 11. decembra. V Slavoniji smo bili, na enem mestu do 20. januarja in zdaj smo prišli v Bosno nazaj. Veliko smo prestali hudega, veliko mraza, veliko glada, hudega marširanja in nič spanja. Zdaj so nam tukaj častniki povedali, da smo huje že prestali, odslej se bodo drugi za nami vojskovali.

Molite za me, da mi ljubi Bog dodeli milost, da se še vrnem v svoj domači kraj. Z Bogom ljuba žena in sinček! Dal Bog in sreča junaška zmago našemu orožju in pogin našim sovražnikom!

Usoda štirih prijateljev.

Franc Nemec, doma od Sv. Jurija ob Ščavnici, ki je služil pri 26. domobranskem pešpolku na severnem bojišču, nam piše dne 14. februarja iz bolnišnice v Besterežbamja:

Celih 6 mesecev smo bili 4 prijatelji skupaj ter se vojskovali proti sovražniku. Veliko smo prestali. Ti štirje prijatelji smo bili: korporal Franc Segula, Franc Perko iz Kapele, Karl Rep od Male Nedelje in Franc Nemec od Sv. Jurija ob Ščavnici. Bilo je dne 26. januarja. Pričakovali smo sovražnika. Predpoldne ob 10. uri zagledamo v celih bojnih vrstah sovražniške korakati proti nam. Naša četa počaka, da se nam Rusi približajo. Na 800 korakov začnemo z mrtvaško uro. Rusi so padali, kakor bi žel žito z veliko koso. Kar slišim vpiti zraven mene Franca Perko „Jezus, Marija!“ Dobil je dum-dum-kroglo ter obležal takoj mrtve. Tovariš K. Rep vpraša: „Ali je prijatelj Perko mrtve?“ Odgovorim mu: „Da“. V tem trenutku je do bil Rep kroglo v grlo ter je izdihnil v 4 minutah. Jaz jima naredim grob med padanjem krogel ter zasadam na grob mojima padlima tovarišema križ. Poslovil sem se od groba v molitvi. Tri dni zatem me zadene sovražna dum-dum-krogla v levo roko ter me težko raní. Ležim v bolnišnici na Ogrskem. Blaga žena K. Repa in dobri stariši Fr. Perko bodite potolaženi! Franc Nemec.

„Slovenski Gospodar“ obišče slovenskega vojaka ob Nidi.

Janez Fistravec, doma iz Placerovcev pri Sv. Marijeti niže Ptuja, piše dne 31. januarja svojemu bratu Francu Fistravecu, pismonoši v Laškem trgu s se-vernega bojišča:

Preljubi bratec! Najprej se Ti zahvaljujem za božično darilo, katero sem že željno pričakoval, pa dobil sem ga šele dne 6. januarja. „Slovenskega Gos-podarja“ že dolgo nisem čital in sem ga bil izredno vesel, ko me je na bojišču obiskal. Zelo me je razve-selilo, da lahko čitam novice v svojem maternem je-ziku.

Dne 1. avgusta sem zapustil svojo preljubo ma-mico in očeta, ki sta bridko jokala za svojima dvema sinovoma, ki sta ju morala zapustiti. Tudi meni je prišla solza v oči, pa ne zaradi tega, da sem moral v vojsko, ampak zato, ker sem videl pred seboj žalostno mamico in očeta. Na veselo svidenje! sem jima zakli-cal, ko je brzovlak zapustil postajo Moškanjci. Pri-peljal sem se na Dunaj kot korajžen slovenski junak. Dne 11. avg. sem zapustil Dunaj in se peljal v Bu-dimpešto in od tam skozi Slezijo v Galicijo in dalje skozi Krakov v Jaroslav. Vozil sem se pet dni in pet noči. Dne 23. avg. smo prekorčili rusko mejo. So-vražnika smo šele zasačili dne 27. avg. Po hudem boju, ki je trajal od štirih zjutraj do enajstih, smo vzeli mesto Zamoč. Drugi dan gremo za njim. Pričakoval nas je pri Komarovem. Boj se je pričel dne 29. avg. zvečer ob 5. uri in je trajal do tme. Drugi dan je bila nedelja, sovražnik je začel v prvem svitu strel-jati. Strojne puške so kar sipale krogel, da so rojile kakor sršeni, tudi naše so imele velike uspehe. To-povi so grmeli, da se je zemlja tresla. Ruska artile-rija je streljala salve, na desni in levi so bili zadeti na-ši vojaki, tudi meni je vrgel kos krogel kapo z glave. Imel sem včasih polne oči prsti. Moji prijatelji pa so stekali od velikih bolečin. Poveljnik je zaklical: „Na-prej!“ Zdravi smo šli naprej, več ko polovica vojakov pa je ostala zadaj, bili so ranjenci in ubiti. V pondel-jek se še ni prav zdani, že so začele brenčati kro-gle in zemlja se je začela tresti kakor bi mislil biti sodnji dan. Šrapneli in granate so padale na nas, da je bila groza. Morali smo se ob 3. uri popoldan umak-niti. Imeli smo povelje, sovražnika zadržavati tako dolgo, da je prišel naš 10. kor, ki je prepodil sovra-žnika. Celi kupi mrtičev so ležali na bojišču. Izgube so bile na obeh straneh velike.

Zapustili smo rusko deželo, ker je Rus po dru-gi strani prodiral v Galicijo. Dobili smo povelje, so-vražnika zadržavati pri Lvovu. Dne 7. sept. smo trči-li s sovražnikom skupaj pri Berešici. Boj je trajal do 12. sept. Noč in dan so pokale puške. Bil sem v prvi bojni vrsti. Šrapneli in granate so žvižgale čez mojo glavo, da je bilo groza. Ravno pred menoj se je raz-počil šrapnel. Kos šrapnela mi je priletel na nogo, odtrgal mi peto na čevlju, meni pa se ni zgodilo nič žalega. Ko smo se dne 12. sept. ob treh popoldan mo-rali umakniti nazaj zaradi sovražnikove premoči, sem šele videl žrtve sovražnikovih šrapnelov in granat. V enem kraju je ležala roka, v drugem kraju noga, v tretjem truplo brez glave, v enem kraju je bilo sedem mrtvih raztrganih na kose, zopet drugi ranjenec je klical pomoči, imel je raztrgan trebuh, da so se mu videla čreva. Nihče mu ni mogel pomagati, ker so nam bili Rusi za petami. Samo par minut je manjka-lo, da me niso ujeli kuzaki. Pa vendar sem srečno od-nesel pete. Tudi Rusi so imeli velike izgube, ker naši topničarji zelo dobro streljajo. Zadržali smo sovra-žnika s svojo hrabrostjo tako dolgo, kakor smo imeli nalogo. Spet smo trčili na sovražnika dne 19. oktob-ra pri Tempno. Bil je zopet hud boj. Naši topovi so i-meli velike uspehe. Podili smo sovražnika do reke San. Sovražnik se je umaknil čez reko in razstrelil most, da nismo mogli do njega. Čez vodo smo se po-zdravljali drug drugega. Noč in dan so pokale puške in grmeli topovi. Dne 4. nov. smo zapustili rove in korakali skozi Gradiško na Tepico, tam smo šli dne 17. novembra na železnico. Peljali smo se skozi nem-ško cesarstvo na Rusko v Pončin. Od tam smo kora-kali naprej. Sovražnik nas je pričakoval pri mestu Vlodovice na Rusko-Poljskem. Dne 17. nov. smo po-skusili naskok, ki se nam pa ni posrečil. Drugi dan smo poskusili drugi naskok in ujeli okoli 400 Rusov. Pri mestu Senkovic se je sovražnik utrdil v velikih pečinah. Ko smo dne 19. nov. poskusili naskok, smo bili zopet odbiti. Sovražnikove strojne puške so kar sipale točo krogel na nas, tudi naše niso molčale. Pa vendar nismo mogli prepoditi sovražnika. Zakopali smo se v rove, v katerih smo bili do 15. decembra. Najhujše je bilo zvečer, ker smo si morali iti pol ure daleč po menažo. Vsakokrat smo izgubili enega do dva prijatelja, ki je bil ranjen ali pa ubit.

Sedaj sem ob Nidi. Pozdravljamo se drug dru-ga s krogami, da nam je bolj kratek čas. Na sv. večer ob polnoči sem stopil v službo, ko se je doma služila sv. maša. Na Božič pa sem počival v svoji majhni hišici, ki je podobna našim repnicam. V tej hišici stanujemo štiri najboljši prijatelji, ki se deli-mo z hudim in dobrim. Kar dobi kateri od doma, ima-mo vsi, če pa ne, pa nima nobeden nič. Najbolj me veseli, da imam tako zveste prijatelje. Doma so iz Dunaja, sami krščansko-misleči Nemci. Jaz sem edi-ni Slovenec med njimi pri pešpolku. Žvižgamo si in pojemo, da je veselje, čeravno se nam vsako sekundo ponuja smrt z veliko koso na rami. Smo zmiraj koraj-žni avstrijski junaki, ki se bojujemo za dom in pre-

svitega cesarja. Nemci me spoštujejo, ker me poznajo kot pravega slovenskega junaka, ki sene boji ruskih krogel in bajonetov. S pozdravom Tvoj brat Janez.

Pri slovenskih vojaki v Karpatih.

Dobili smo dopisnico s sledečo vsebino:

V Karpatih ob prelazu Torönya pri Bukovini dne 12. februarja. Danes sem dobil na bojišču štiri številke Vašega cenj. lista. Kako smo ga bili sloven-ski vojaki veseli! Zaklicali smo: „Bodí pozdravljen naš vrli slovensko-katoliški list, ki nas prideš obiskat in tolažiti v našem trpečem položaju!“ Ko sem imel li-ste v rokah, so me naenkrat obdali moji sotovariši in z radostjo čakali vsebine. Razdelil sem posamezne šte-vilke med tovariše, kateri so prebirali našega prija-telja, da je bilo veselje. Vsak je rekel: Ko se vrnem v ljubo slovensko domovino — če nam Bog da to mi-lost — si bom „Slov. Gospodarja“ gotovo naročil in o-stal zvest njegov naročnik. — Dne 26. januarja smo potisnili sovražnika z naskokom 32 km daleč proč od njegovih dosedanjih postojank. Snoči je zopet moral bežati 12 km daleč. Čutimo in vsa znamenja kažejo, da se na južni strani Lvova bije velika bitka. Danes imamo tu na bojišču po 14 dnevnem hudem mrazu zo-pet južno vreme, lep gorki spomladanski dan. Iskrene pozdrave uredniku in vsem znancem! Josip Hole, doma od Sv. Jurija ob Ščavnici, četovodja pri gors-kem topničarskem polku št. 3. havbična kolona št. 1, vojna pošta št. 210.

Dva brata se snideta na bojišču.

Dva brata od Sv. Antona v Slov. goricah: re-zervist-korporal Franc Fekonja od 47. pešpolka in mlajši Jožef Fekonja, ki služi pri topničarskem polku št. 3. se nahajata v vojski v Galiciji in pišeta z dne 28. januarja svojim starišem in sestri:

Ljubi starši in sestra! Najpriskrnejšo Vas po-zdravljam in Vam želiva vse najboljše. Dragi oče, mati in sestra! Naznanjama Vam z največjim vesel-jem, da se je danes dne 23. januarja izpolnila želja, katero sva že dolgo časa gojila dva ljubeča se brata, da bi se tukaj v tujih bojnih krajih še zdrava snidla.

Hvala Bogu in Mariji, ta želja se je izpolnila. Jaz mlajši, ki sem že pet mesecev v vojski, sem imel toliko časa in priložnosti, da sem po vpraševanju na-šel svojega starejšega brata, kateri je še samo en me-sec tukaj na vojski. Veselje, ki naju je ob svidenju navdajalo, se ne more popisati. Velika radost je za-vladala v naših srcih, ko sva si z najpriskrnejšo bratovsko ljubeznijo podala roke, se objela in polju-bila. Tri ure sva bila skupaj ter sva se nekoliko po-govorila, kako se nama godi sedaj v vojaškem stanu. In te tri ure so zelo hitro pretekle. Zdrava še sva in preluho se nama še tudi ne godi.

Sedaj se morama spet ločiti in iti vsak k svo-jemu oddelku. Želiva si še zdravje, blagoslov božji, zopetno veselo svidenje tukaj in enkrat tudi doma pri Vas, ljubi domači.

S priskrnim pozdravom ostaneva Vaša sina in brata Jožef in Franc. Z Bogom in Marijo! Vse za ve-ro, dom, cesarja! Hvaljen bodi Jezus Kristus!

Hrepenenje po domovini.

V nekem poročilu o taborišču srbskih ujetnikov v Mauthausnu poroča „Salzburger Volksblatt“: In vendar so zopet trenutki, ko človek ne more odreka-ti temu proti Avstriji nahujskanemu narodu svoje sočut-je. Mnogokrat se je dogodilo, da je bolne Srbe, ki so čutili, da se jim bliža zadnja ura, obvezlo silno hre-penenje po njihovi domovini, ki so se izražali v pri-zorih, ki celo ogrskim hovečdom, ki jim gotovo niso dobrohotno naklonjeni, vzbujajo sočutje. Tako je tež-ko bolan Srb z naporom svojih zadnjih moči vstal s postelje, se popolnoma oblekel, si oprtal nahrbtnik in odšel iz barake. S težavo se je privlekel do izhoda iz taborišča. Prvemu stražnemu vojaku, ki ga je srečal, je molil perišče denarja in proseče ječlal le besedi: „Eiselnbahn! Eiselnbahn!“ Vojak, ki ob pogledu na u-božčka ni mogel bit osoren z njim, ga je tolažil, da se bo potem, ko bo vojna končana, mogel odpeljati z železnico, da pa mora sedaj nazaj v barako. Žalostno je na smrt bolni Srb gledal nekaj minut v smeri proti kolodvoru, potem pa se je počasi obrnil. Prišel je ko-maj dvajset korakov daleč, pa se je zgrudil brez gla-su na tla. Bil je mrtev ...

Grozote pomorske vojne.

Na podlagi pripovedovanj rešenih nemških mor-narjev s križarke „Blücher“ objavljajo „Times“ sle-dečo sliko:

Bitka se je pričela točno ob devetih dopoldne po nemškem času. Angleške ladje so bile oddaljene 15 do 16 km, ko so pričele streljati. Krogel so padale pred križarko v vodo, vsled česar so se neprestano dvigali veliki valovi, podobni goram. Ljudje, ki so se nahajali na krovu, so jih opazovali in so bili najbrže prevzeti od teh velikanskih, nenavadnih prizorov. A kmalu se je dvignil pred križarko velikanski val, ki je bil okrog 100 m visok in je poplaval ves krov. — Strelji so prihajali vedno bližje ladje in ko je prvi za-del, je bila za Angleže daljava ugotovljena in ples se je lahko pričel. Sedaj so bile granate zelo številne in

so prihajale s strahovitim tuljenjem. Napravile so ta-koj škodo. Električne naprave so bile uničene in na ladji je postalo temno. Pod krovom sta vladala strah in zmešnjava. Temu se je pridružilo še vpitje in hro-penje ranjenih, ki je postajalo vedno strašnejše, čim več granat je udarilo na krov.

Še le pozneje, ko se ni več streljalo na veliko razdaljo, so pričele udarjati krogel v stranske stene križarke. Najprej se je zdelo, kakor da bi prihajale z neba; prebile so krov in prišle celo v kurilnico. Zaloge premoga so se užgale. V strojnici se je raz-počila neka granata v olju in na mostvo se je vili pravi dež modrih in zelenih plamenov. Mornarji so se poskrili v najbolj skrite kotičke, toda povsod so jih pregnali granatni drobeli. Smrt je imela bogato žetev. Strahoviti zračni pritisk, ki je vladal vsled razstrel-jenih granat v zaprtih prostorih, je strašno uplaval na mostvo. Vrata so bila dvignjena. Težka železna vrata so bila upognjena kakor kaka pločevinasta vrata.

Sredi krogel in granat so vrveli ljudje kakor listje v jesenskem vetru in so našli smrt ob železnih stenah. Bil je strašen prizor, ki ga je povečala le še tema. V strojnici so zašli ljudje v strahovit vrtinec, in so bili vrženi sredi med stroje. Ravno tako grozno in morda še hujše je bilo to, kar se je godilo na kro-vu. „Blücher“ je stal pod ognjem različnih sovražnih lađij. Celo majhni rušilci torpedovk so ga obsipavali s krogami. Topničarji so imeli tako težke izgube, da so morali prinašati municijo kurjači. Ljudje so se vlegli na tla, da bi bili bolj varni. Krov je bil kakor kaka železna puščava. Neko baterijo sta opravljala samo dva vojaka, ki sta vstrajala junaško do zadnje-ga in premikala velike topove prav težavno po giba-nju lađje.

Klub vsemu temu nemški mornarji niso izgu-bili vse nade na rešitev. „Blücher“ je nadaljeval še svojo pot; toda bil je brez krmila. Videti je bilo, da je popolnoma izgubljen. Pričeli so zvoniti zvonovi, ki kličejo ob nedeljah mornarje k službi božji. Tu so se zbrali vsi, ki so se mogli, na krovu. Mnogi so prišli na krov z ranjenci. Mnogi so se silno trudili, da bi splazili skozi luknje, ki so jih napravile sovražne granate. Ko je bilo vse mostvo na lađijinem krovu, je zaklicalo trikrat „hura!“ in zapelo „Die Wacht am Rhein.“ Nato je bilo damo povelje, da se sme zapu-stiti izgubljeno bojno lađjo in angleške lađje so ogenj ustavile.

Med tem so angleške torpedovke dokončale svo-je uničevalno delo. „Blücher“ se je nagnil na stran, se končno prevrnil in izginil v vrtincu.

Neka angleška križarka in torpedni lovci so re-sili, kar se je dalo.

Živali v angleških polkih.

Navada, da se živali, ki so last polkov, odve-dejo v vojno, sicer ni razširjena samo pri Angležih, vendar pa je pri njih ta običaj še posebno razvit. — Angleški, škotski in kanadski polki vodijo s seboj: pse, koze, jelene, medvede, race in gosi. Posebno še znamenit med polkovnimi psi je postal neki Jack, ki si je priboril pod zidovi trdnjave Sebastopol krimsko kolajno, ker se je boril hrabro kakor lev in je tudi bil ranjen na nogi. Neki drug pes, imenom Bob, si je stekel slavo v afganski vojni, kjer je bil parkrat ranjen. Pri slovesnem ugodu čet v London je stopal Bob na čelu čet. Kraljica mu je sama obesila na vrat vojno kolajno. No, v zadnjem času so prišli polkovni psi nekako iz mode in se daje prednost kozam. Pr-vega koštruna je odvedel s seboj neki polk, ki ga je dobil osebo od kraljice v dar. Sploh je kraljica Vi-ktorija poklonila skoro vsakemu polku po eno belo ko-zo. Ena izmed njih, Taffy III, je postala znamenita zlasti zaradi tega, ker je bila posebno ponosna, da pripada redni četni in zato nikakor ni mogla trpeti — prostovoljcev. Kakor hitro je zapazila kakega tako-zvanega volunteers, se je navalila nanj in ga pogna-la v beg. Nekega dne pa se je poskusila celo s pol-kovnikom in le to ji je rešilo življenje, ker jo je po-klonila kraljica. Enako svojeglaven je bil tudi jelen, ki je pripadal 21. škotskemu lovskemu bataljonu. Ta nikakor ni mogel trpeti, da bi vojaki počivali. Kakor hitro je našel kakega vojaka, ki je postajal, se je za-navalil nanj in ga pognal v beg. Nekega dne je s svojimi rogov razbil šipe poslopja požarne brambe in sklical vse ognjegase. 17. ulanski polk v Indiji je vodil s seboj medveda. Toda nekega lepega dne med-veda ni bilo več. Iskali so ga po vseh krajih in kon-čno tudi našli. Neki vojak ga je namreč zasačil pri neki potujoči družbi, kjer je kazal razne vojaške va-je. Odvedli so ga slovesno nazaj in ga hranili od ta-krat naprej z mlekom in kruhom. Dobival je vsak dan iz kantine tudi vrč vina. Slabše se je godilo pa 3. pešpolku z nekim tigrom. V začetku se je igral ti-ger z vojaki kakor mačka; ko pa mu je dal neki vo-jak krvavo meso, se je takoj pobudila v njem divja narav. Ker niso mogli več izhajati z njim, so ga dali v okove. Neki grenadir v nekem kanadskem polku je zapazil, ko je stal na straži, neko gosko, ki je šepa-la. Kljub strogim vojaškim predpisom je pokleknil in izrezal male lesene pločice, med katere je postavil zlomljena prsta gosi. Noga je ozdravela in goska je ostala pri polku. Kmalu se ji je nudila prilika, da se oddolži. Ko je nekoč neka straža zaspala in ni zapa-zila bližajočega se sovražnika, se je goska zaletela vanj. Sovražnik se je tako prestrašil, da je res radi tega nepričakovanega napada zgrešil svoj cilj.